31974L0148

1974 3 28 EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS L 84/3

TARYBOS DIREKTYVA

1974 m. kovo 4 d.

dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su didesnio nei vidutinio tikslumo svarsčiais (nuo 1mg iki 50 kg), suderinimo

(74/148/EEB)

EUROPOS BENDRIJŲ TARYBA,

atsižvelgdama į Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 100 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,

kadangi didesnio nei vidutinio tikslumo svarsčių gamybą ir tikrinimo tvarką reglamentuoja griežtos nuostatos, kurios skiriasi įvairiose valstybėse narėse ir dėl to trukdo prekybai šiais svarsčiais; kadangi dėl šios priežasties yra būtina suderinti šias nuostatas;

kadangi 1971 m. liepos 26 d. Tarybos direktyva dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su bendromis matavimo priemonių ir metrologinės kontrolės metodų nuostatomis, suderinimo [1] nustatė EEB modelio patvirtinimo ir EEB pirminės patikros tvarką; kadangi pagal šią direktyvą turi būti nustatyti techniniai reikalavimai didesnio nei vidutinio tikslumo svarsčiams, kad atlikus patikrą ir pažymėjus EEB pirminės patikros žymeniu, juos būtų galima laisvai pateikti į rinką ir naudoti;

kadangi dėl sutartinės masės koncepcijos turėtų būti atsižvelgiama į Tarptautinės teisinės metrologijos organizacijos tarptautinės rekomendacijos projektą „sutartinė svėrimo ore rezultato vertė“ („valeur conventionnelle du résultat des pesées dans l'air“), priimtą 1973 m. gegužės mėn.,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Ši direktyva taikoma didesnio nei vidutinio tikslumo svarsčiams, kurių vardinė masė yra lygi arba didesnė nei 1 mg ir mažesnė arba lygi 50 kg.

Ši direktyva netaikoma metrinių karatų svarsčiams arba kitose direktyvose aptartiems specialios paskirties svarsčiams.

2 straipsnis

Svarsčiai, kurie gali būti žymimi EEB žymenimis ir ženklais, yra išvardyti priede. Jiems netaikomas EEB modelio patvirtinimas; jie būtinai turi būti pateikiami EEB pirminei patikrai.

3 straipsnis

Nė viena valstybė narė negali trukdyti, drausti ar apriboti 1 straipsnyje apibūdintų svarsčių, pažymėtų EEB pirminės patikros žymeniu, pateikimą į rinką arba jų naudojimą.

4 straipsnis

Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję per aštuoniolika mėnesių nuo pranešimo apie šią direktyvą, ją įgyvendina, ir apie tai nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės užtikrina, kad šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstai būtų pateikti Komisijai.

5 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 1974 m. kovo 4 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

W. SCHEEL

[1] OL L 202, 1971 7 26, p. 1.

PRIEDAS

1. **Apibrėžimai**

1.1. Svarstis

Fizinis masės matas, kurio konstrukcines ir metrologines charakteristikas apibūdina forma, matmenys, medžiaga, apdaila, vardinė vertė ir didžiausia leidžiamoji paklaida.

1.2. Svarsčių rinkinys

Grupė svarsčių, paprastai esančių dėžutėje, parinktų taip, kad būtų galima sverti visus svėrinius, pradedant mažiausiosios vardinės masės svarsčiu ir baigiant visų rinkinyje esančių svarsčių sumine mase, ir išdėstytų tokia seka, kad mažiausios vardinės masės svarstis rinkinyje yra vienetinės masės.

Svarsčių seka rinkinyje paprastai yra tokia:

$(1; 1; 2; 5) \times 10^n$ kg
$(1; 1; 1; 2; 5) \times 10^n$ kg
$(1; 2; 2; 5) \times 10^n$ kg
$(1; 1; 2; 2; 5) \times 10^n$ kg

Šiose išraiškose n reiškia arba nulį, arba teigiamą ar neigiamą sveikąjį skaičių.

1.3. Etaloniniai svarsčiai

Svarstyklėms ir svarsčiams tikrinti naudojami svarsčiai vadinami etaloniniais svarsčiais.

2. **Vardinės svarsčių masės**

Vardinė svarsčių masė turi būti lygi 1×10^n kg arba 2×10^n kg arba 5×10^n kg; šiose išraiškose n reiškia arba nulį, arba teigiamą ar neigiamą sveikąjį skaičių.

3. **Sutartinė masė**

3.1. Sutartinė svarsčio masė yra pamatinio 8 000 kg/m³ tankio svarsčio, kurį jis atsveria 1,2 kg/m³ tankio ir 20° C temperatūros ore, masė.

3.2. 4 punkte pateiktos didžiausios leidžiamosios paklaidos yra susijusios su sutartine mase.

4. **Didžiausios leidžiamosios paklaidos EEB pirminei patikrai**

4.1. Lentelėje pateikiamos didžiausios leidžiamosios kiekvieno atskiro svarsčio paklaidos su pliuso arba minuso ženklu:

Vardinė masė	E_1 klasė	E_2 klasė	F_1 klasė	F_2 klasė	M_1 klasė
50 kg	25	75	250	750	2 500
20 kg	10	30	100	300	1 000
10 kg	5	15	50	150	500
5 kg	2,5	7,5	25	75	250
2 kg	1,0	3,0	10	30	100

Vardinė masė	E_1 klasė	E_2 klasė	F_1 klasė	F_2 klasė	M_1 klasė
1 kg	0,50	1,5	5	15	50
500 g	0,25	0,75	2,5	7,5	25
200 g	0,10	0,30	1,0	3,0	10
100 g	0,05	0,15	0,5	1,5	5
50 g	0,030	0,10	0,30	1,0	3,0
20 g	0,025	0,080	0,25	0,8	2,5
10 g	0,020	0,060	0,20	0,6	2,0
5 g	0,015	0,050	0,15	0,5	1,5
2 g	0,012	0,040	0,12	0,4	1,2
1 g	0,010	0,030	0,10	0,3	1,0
500 mg	0,008	0,025	0,08	0,25	0,8
200 mg	0,006	0,020	0,06	0,20	0,6
100 mg	0,005	0,015	0,05	0,15	0,5
50 mg	0,004	0,012	0,04	0,12	0,4
20 mg	0,003	0,010	0,03	0,10	0,3
10 mg	0,002	0,008	0,025	0,08	0,25
5 mg	0,002	0,006	0,020	0,06	0,20
2 mg	0,002	0,006	0,020	0,06	0,20
1 mg	0,002	0,006	0,020	0,06	0,20

5. **Bendroji svarsčių forma**

Vieno gramo svarstis gali būti vieno gramo kartotinės arba dalinės masės svarsčių formos.

5.1. Vieno gramo ir kartotinės jo masės svarsčiai.

5.1.1. M_1 klasės svarsčiai turėtų būti vidutinio tikslumo klasės svarsčių formos.

5.1.2. Kitų tikslumo klasių svarsčiai gali turėti vidutinės tikslumo klasės svarsčių išorinius matmenis. Nuo 10 kilogramų iki 1 gramo svarsčiai taip pat gali būti galvute užsibaigiančio cilindro arba nupjautinio kūgio pavidalo.

5.1.2.1. Korpuso aukštis apytiksliai lygus vidutiniam skersmeniui, o leidžiamasis jo nuokrypis nuo vidutinio skersmens yra tarp 3/4 ir 5/4 šio skersmens.

5.1.2.2. Visų svarsčių galvutės aukštis turėtų būti tarp korpuso vidutinio skersmens ir vidutinio jo spindulio verčių.

5.1.3. E_1, E_2 ir F_1 klasių svarsčiams galvutė nėra būtina, jie gali turėti tik cilindrinį korpusą.

5.1.4. E_1, E_2 klasių svarsčiai turi būti išliejami vientisi; kiti svarsčiai gali turėti priderinimo ertmę, uždaromą galvutę ar kitokį atitinkamą įtaisą. Priderinimo ertmės tūris neviršija 1/5 svarsčio bendrojo tūrio dalies.

5.2. Vieno gramo ir dalinės vieno gramo masės svarsčiai. Vieno gramo ir dalinės vieno gramo masės svarsčiai yra plonų daugiakampių plokštelių arba vielelių pavidalo. Jų forma yra tokia, kad būtų lengva naudoti.

Svarsčių forma turi teikti informaciją apie jų vardinę masę.

Plokštelių daugiakampės formos ir jų vertės:

trikampis 1 – 10 – 100 – 1 000 mg
keturkampis 2 – 20 – 200 mg
penkiakampis 5 – 50 – 500 mg

Vieliniai daugiakampiai svarsčiai ir jų segmentų skaičiaus vertės:

1 segmentas 1 – 10 – 100 – 1 000 mg
2 segmentai 2 – 20 – 200 mg
5 segmentai 5 – 50 – 500 mg

Jei du ar trys svarsčiai rinkinyje yra identiški, jie yra atskiriami atitinkamai pagal vieną ar dvi žvaigždutes arba taškus ant plokštelių ir pagal vieną arba du kabliukus ant vielelių.

5.3. 20 ir 50 kilogramų svarsčiai, išskyrus svarsčius, priklausančius M_1 klasei, gali būti jų naudojimo būdui pritaikytos formos.

6. **Svarsčių sandara**

6.1. Svarsčiai yra gaminami iš metalo arba metalų lydinio. Tas metalas arba lydinys turi būti tokios kokybės, kad normaliomis naudojimo sąlygomis svarsčių nusidėvėjimas būtų nežymus, palyginti su didžiausiomis jų tikslumo klasę atitinkančiomis leidžiamosiomis paklaidomis.

6.1.1. Svarsčio tankis turi būti toks, kad 10 % oro tankio nuokrypis nuo nurodytojo (1,2 kg/m^3), sąlygotų paklaidą nedidesnę kaip ¼ didžiausios leidžiamosios paklaidos dalį.

6.1.2. E_1, E_2 ir F_1 klasės svarsčių metalas ar metalų lydinys praktiškai turi būti nemagnetinis.

6.2. Nuo 5 iki 50 kg M_1 klasės gretasienių svarsčių, pagamintų iš metalo arba lydinio, atsparumas korozijai ir nusidėvėjimui turi būti lygus bent jau pilkojo ketaus atsparumui.

6.3. M_1 klasės cilindriniai svarsčiai, kurių vardinės masės yra mažesnės arba lygios 10 kg, yra gaminami iš žalvario arba medžiagos savo kokybe bent jau panašios į žalvarį.

6.4. 6.2 ir 6.3. punktuose aprašytų savybių galima pasiekti tinkamai apdorojant paviršių.

7. **Paviršiaus būsena**

7.1. Svarsčių paviršius, įskaitant jų pagrindus bei briaunas, turi būti visiškai lygus. E_1, E_2, F_1 ir F_2 klasių svarsčių paviršiuose, žiūrint plika akimi, neturi būti matomas akytumas, ir jie turi būti kruopščiai nupoliruoti.

Nuo 10 kg iki 1 kg cilindriniai M_1 klasės svarsčių paviršius yra poliruojamas ir, žiūrint plika akimi, neturi būti matomas akytumas. 50, 20, 10 ir 5 kg M_1 klasės gretasienių svarsčių paviršiaus būsena turi būti tokia kaip pilkojo ketaus, rūpestingai išlieto smulkiojo smėlio formoje.

7.2. E_1, E_2, F_1 ir F_2 klasių kartotinės vieno gramo masės svarsčiai gali būti padengiami apsauginiu metalo sluoksniu.

7.3. M_1 klasės vieno gramo ir kartotinės vieno gramo masės svarsčiai gali būti padengiami atitinkamu apsauginiu sluoksniu.

8. **Priderinimo medžiaga**

F_1 ir F_2 tikslumo klasių svarsčiai su priderinimo ertme yra priderinami arba ta pačia medžiaga, iš kurios jie pagaminti, arba grynu alavu, arba molibdenu.

M_1 klasės svarsčiai gali būti priderinami švinu.

9. **Įrašai**

9.1. Plokšteliniai arba vieliniai svarsčiai, kurių vardinė masė yra mažesnė arba lygi vienam gramui, nežymimi jokiais vardinės masės ženklais.

9.2. Svarsčiai, kurių vardinė masė yra lygi arba didesnė už vieną gramą:

— E_1 ir E_2 klasėse nežymimi jokiais vardinės masės ženklais,

— F_1 klasėje turi tik vardinės masės ženklą, kaip nurodyta 9.2.1. punkte; šis ženklas yra daromas juodinimo būdu arba išgraviruojamas,

— F_2 klasėje turi F_1 klasės įrašus kartu su raide F,

— klasėje M_1 yra rašoma vardinė masė, žymint ją skaičiais ir po jų nurodant atitinkamo vieneto simbolį giliuoju arba reljefišku žymėjimo būdu. Žymima yra viršutinėje svarsčių korpuso arba galvutės dalyje.

Cilindriniai svarsčiai yra žymimi raide M giliuoju arba reljefišku žymėjimo būdu; gretasieniai svarsčiai yra žymimi raide M, bet nebūtinai giliuoju arba reljefišku žymėjimo būdu.

9.2.1. Vardinės svarsčių masės yra nurodomos:

— kilogramais ant 1 kilogramo arba sunkesnių svarsčių,

— gramais ant svarsčių nuo 1 iki 500 gramų.

9.2.2. Du ar tris kartus grupėse pasikartojantiems svarsčiams atskirti, jie pažymimi viena arba dviem žvaigždutėmis arba vienu arba dviem taškais.

10. **EEB galutinės patikros ženklas**

Dėžės, kuriose yra E_1, E_2, ir F_1 klasių svarsčiai, ir visos dėžės, kuriose yra gramo bei dalinės gramo masės svarsčiai, yra antspauduojamos EEB galutinės patikros žymeniu.

F_2 klasės svarsčiams EEB galutinės patikros žymuo yra dedamas ant priderinimo ertmės dengiamosios dalies, o kai priderinimo ertmės nėra – ant svarsčio pagrindo. M_1 klasės svarsčiams nuo vieno gramo iki 50 kilogramų EEB galutinės patikros žymuo yra dedamas ant plombos, plombuojančios priderinimo ertmės angą, arba ant pagrindo, jei svarsčiai neturi priderinimo ertmės.

11. **Laikymas**

11.1. Pavieniai svarsčiai ir E_1, E_2, F_1 bei F_2 klasių svarsčių grupės yra laikomi dėžėse.

11.2. M_1 klasės

— pavieniai svarsčiai arba svarsčių iki 500 gramų masės grupės yra laikomi dėžėse,

— svarsčiai, kurių vardinė masė didesnė kaip 500 gramų, gali būti laikomi dėžėse, padėkluose arba atskirai, be apsauginių priemonių.

11.3. Ant dėžių dangčių nurodoma dėžėje esančių svarsčių klasė: E_1, E_2, F_1, F_2 ir M_1.